

Když žáci pečují o své blízké

JARMILA KUBÁŇKOVÁ

Možná máte takového žáka ve třídě i vy. Možná o jeho zázemí víte dost a umíte mu poradit a pomoci. Ze zkušenosti Linky pro rodinu a školu 116 000 jsou však tito žáci spíše uzavření a o tom, co se děje doma, mluví neradi. Pojďme se tedy společně podívat na to, jak může vypadat jejich zázemí a jak jim můžete v roli jejich učitelů pomoci.

Nejprve si na pár příkladech ukážeme, jak situace těchto žáků může vypadat:¹

- sedmnáctiletý student střední školy, který žije ve dvoučlenné domácnosti se svým otcem; otcův příjem dlouhodobě nestačil na pokrytí všech nákladů na domácnost, a tak jeho syn trávil pravidelně víkendy na brigádách, aby pokryl část svých výdajů; otec v souvislosti s koronakrizí přišel o práci a psychicky se zhroutil (sedí doma, nic ho nezajímá, de facto neopouští svůj pokoj); veškeré povinnosti tedy přešly na syna, který mj. řeší i výpověď ze strany majitele ze současného pronájmu; syn se cítí jako v kleštích, protože nechce „udat otce na sociálce“ a současně „nechce skončit pod mostem“;
- osmnáctiletá maturantka na gymnáziu žijící se svým přítelem; z domova odešla v den zletilosti, protože matčin partner ji bil, vulgárně jí nadával a ponižoval; studentka má ovšem nezletilou dvanáctiletou sestru, která dosud zůstává v domácnosti matky a jejího partnera; sestra již chování matčina partnera neunáší a chce se zabít; maturantka řeší, jak své sestře pomoci, a přitom neublížit jejich společné matce;
- třináctiletá dívka byla v minulém školním roce obětí šikany a v předškolním věku (nikdy neřešeného) sexuálního zneužívání; chtěla by odbornou psychologickou pomoc, nicméně její rodiče usoudili, že „už to stačilo“ a dceřiny návštěvy ambulance klinického psychologa ukončili; na Linku 116000 se obrátila její spolužačka

s prosbou, jak dívce pomoci tak, aby „o tom její rodiče nevěděli“.

Je naprosto srozumitelné, že během každodenní výuky nezbývá kapacita těmto žákům poskytnout jakoukoliv nadstandardní péči. Krom toho uvedená problematika nespadá do kompetence „běžného“ učitele. Považujeme však za dostatečně zřetelné, že tito žáci si zvýšenou péčí zaslouží – dostali se ne vlastní vinou do složité situace, kterou de facto nemají šanci sami vyřešit.

Pokud ve své třídě takové žáky máte (tj. víte o jejich situaci přímo od nich nebo od jejich spolužáků), tak to svědčí zejména o důvěře, kterou jste si se svými žáky vybudovali (jinak byste to pravděpodobně nevěděli). V takovém případě vám doporučujeme informaci od žáka brát jako svým způsobem volání o pomoc a směřovat ho na místa, kde ji může najít. A to například na:

- vaše vlastní školní poradenské pracoviště, což by měla být obvyklá možnost první volby
- příslušný OSPOD (v případě nezletilých žáků), a to zejm. je-li nutná odborná (psychoterapeutická) pomoc a není možné získat souhlas zákonných zástupců
- linku důvěry, kontakty viz <https://www.capl.d.cz/linky-duvery-cr/>
- další vhodné kontakty v místě žákova bydliště je možno najít též na <https://www.ohrozenedite.cz/>

Jarmila Kubáňková, ředitelka ústavu Cesta z krize

¹ Jedná se o reálné anonymizované příběhy klientů Linky 116000.